

**Kadernotitie Sportbeleid
Gemeente Noordwijk**

Sportvisie en doelstellingen

Inleiding

Sport neemt een belangrijke plaats in de gemeente Noordwijk in. Een groot deel van de inwoners doet wel op een of andere manier aan sport. Sport is in de eerste plaats een plezierige en ontspannende bezigheid. Mensen sporten en bewegen omdat ze dat zelf leuk vinden en dat moet zeker zo blijven. Sportbeoefening trekt bovendien veel belangstelling van anderen, mensen die misschien niet zelf sporten maar wel graag zien welke prestaties door sporters geleverd worden: de grote schare supporters of 'passieve sporters'.

De gemeente Noordwijk vindt het daarnaast van belang te bevorderen dat sport en recreatie bijdragen aan een kwalitatief goede leefomgeving. Aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en recreëren is en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

Het bureau Hopman-Andres Consultants (HAC) heeft in de afgelopen periode onderzoek verricht naar de Noordwijkse sportsector. Eén van de conclusies uit het onderzoek is dat de gemeente Noordwijk nog geen geformuleerd sportbeleid heeft. Dat wil niet zeggen dat de gemeente zich niet bezighoudt met sport, het wil zeggen dat de gemeente de kans heeft doelgericht met dit beleidsterrein om te gaan.

Het bureau adviseert dan ook, logischerwijs, eerst dit beleid te formuleren voordat wordt overgegaan op een andere werkwijze. Wat wil de gemeente Noordwijk met sport, sportverenigingen, de accommodaties en waarom? Deze kadernotitie is de eerste aanzet en geeft richting voor de formulering van het toekomstig sportbeleid.

De Sportraad heeft samen met haar leden (de verenigingen) het rapport van HAC becommentarieerd. Het is de bedoeling de brede kaders verder met het veld uit te werken. Het beoogd resultaat is een sportnota met de uitwerking van de doelstellingen en de daarbij behorende instrumenten die daarna weer aan de gemeenteraad voorgelegd zal worden.

Per beleidsonderdeel geven we een visie en een doelstelling.

1. Algemeen

Tot op heden bestaat de gemeentelijke aandacht voor sport hoofdzakelijk uit het zorgdragen voor instandhouding van accommodaties en het door middel van niet kostendekkende tarieven en subsidies betaalbaar houden van de sportdeelname. Veel van de bestaande zaken zullen gehandhaafd worden. Maar de gemeente zal nog meer vanuit de eigen betrokkenheid een actief sportbeleid voeren. Sport staat midden in de Noordwijkse samenleving, sportorganisaties hebben een belangrijke sociale functie. Zij zijn een bindende factor. Sport is niet langer een autonome functie, maar werkt in toenemende mate samen met andere sectoren, zoals bijvoorbeeld jeugdbeleid, seniorenbeleid, volksgezondheidsbeleid, evenementenbeleid, vrijwilligersbeleid en onderwijsbeleid. Met andere woorden, sport is niet alleen een doel op zich, maar kan een gerichte bijdrage leveren aan het realiseren van maatschappelijke doelstellingen.

Actieve ondersteuning van de sportdeelname

Visie

Uit landelijke onderzoeken blijkt dat steeds minder mensen regelmatig bewegen, dat overgewicht toeneemt en hartklachten in aantal toenemen. Sport heeft op dit terrein een belangrijke preventieve functie. Ook op sociaal terrein speelt sport een belangrijke rol. Sport is een bindende factor. De sportdeelname van de jeugd verdient bijzondere aandacht. Door hen al op jonge leeftijd met sport kennis te laten maken, wil de gemeente een blijvende sportdeelname bevorderen. De gemeente hecht er daarom vanuit onder meer haar onderwijsbeleid, jeugdbeleid, seniorenbeleid en volksgezondheidsbeleid een groot belang aan dat alle inwoners, ongeacht hun fysieke mogelijkheden, in staat zijn om binnen de gemeentegrenzen een sport- of bewegingsactiviteit kunnen beoefenen.

De sportverenigingen kunnen worden gezien als een bindmiddel in de gemeente en tussen bevolkingsgroepen. De gemeente zal daarom de georganiseerde sport (sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties die sportactiviteiten aanbieden) mede in het kader van vrijwilligersbeleid ondersteunen en faciliteiten bieden waarmee zij hun sociale functie optimaal kunnen uitvoeren. De ondersteuning zal in overleg en in samenwerking met de sportorganisaties nader worden ingevuld.

Vrijwilligerswerk is een wezenlijk onderdeel van de sportinfrastructuur. Zonder vrijwilligers geen vereniging. Zonder vrijwilligers geen georganiseerde sport. Veel verenigingen geven aan dat het moeilijk is om gekwalificeerde vrijwilligers te mobiliseren. Bij nieuwe activiteiten moet vaak een beroep worden gedaan op de bestaande vrijwilligers en dat zijn vaak de oudere leden. Taakverzwaring door scherpere regelgeving en het (moeten) inspelen op nieuwe behoeften vragen meer inspanningen en kwaliteit van de huidige vrijwilliger. Het is de gemeente veel waard dat de vrijwilligers in de sportverenigingen behouden blijven en dat zij hun vrijwilligersfunctie optimaal kunnen uitoefenen.

De ongeorganiseerde sport is sportbeoefening buiten een formeel verband zoals een vereniging. De sporter organiseert – al dan niet met anderen – zijn eigen sportactiviteiten. De bijdrage van de ongeorganiseerde sport aan maatschappelijke doelen is moeilijk te beoordelen en te meten. De rol van de gemeente in deze is voorwaardenscheppend (het aanbieden van sportvoorzieningen, waaronder voorzieningen in de openbare ruimte).

Het stimuleren van topsport en passieve sportbeoefening (toeschouwers) vormt geen onderdeel van het gemeentelijk sportbeleid. Sportevenementen kunnen een belangrijke toeristische functie hebben. Derhalve, indien het (top)sportevenement past binnen het evenementenbeleid, kan in specifieke gevallen een beroep worden gedaan op de budgetten t.b.v. het evenementenbeleid. De beschikbare middelen voor het 'reguliere' sportbeleid zullen niet voor topsport en passieve sportbeoefening worden ingezet.

Doelstellingen

- 1. De gemeente Noordwijk bevordert een blijvende sportdeelname onder alle lagen van de bevolking door een gerichte (activiteiten) subsidiering, teneinde bij te dragen aan de gezondheid en het welzijn van de inwoners van Noordwijk.*
- 2. Het sportbeleid zal worden afgestemd op andere beleidsvelden zoals bijvoorbeeld jeugdbeleid, seniorenbeleid, volksgezondheidsbeleid, evenementenbeleid, vrijwilligersbeleid en onderwijsbeleid.*

3. *De gemeente Noordwijk draagt actief bij aan de ondersteuning van sportverenigingen en voert een actief vrijwilligersbeleid zodat de verenigingen hun maatschappelijke functie zo goed mogelijk kunnen vervullen.*
4. *De rol van de gemeente wat betreft de ongeorganiseerde sport is voorwaardenscheppend (het aanbieden van sportvoorzieningen, waaronder die in de openbare ruimte).*
5. *Vanuit het evenementenbeleid zal wanneer een (top)sportevenement past binnen het evenementenbeleid topsport en passieve sportbeoefening gefaciliteerd worden.*

2. Financieel kader

Het bureau Hopman-Andres Consultants (HAC) heeft uitgebreid onderzoek verricht naar het gebruik van de Noordwijkse sportaccommodaties, de kosten die hieraan verbonden zijn en het verwachte accommodatiegebruik in de toekomst. De accommodaties worden efficiënt en doelmatig gebruikt en zijn kwalitatief sober te noemen. Met de groei van het aantal inwoners van Noordwijk verwacht men op de middenlange termijn een tekort aan capaciteit. Verder leidt de nieuwe, voorgestelde, tariefstructuur van de sportaccommodaties, niet tot een forse toename van de inkomsten. Daarmee komt de aan dit onderzoek gekoppelde bezuinigingstaakstelling van €100.000,-- op het huidige sportbudget op losse schroeven te staan. Gelet op de discussie over de kadernota zoals gevoerd in de gemeenteraad gaat het college ervan uit dat de bezuiniging niet doorgaat.

Kortom, het huidige budget biedt net genoeg ruimte om het huidige sportaanbod in stand te houden. Investerings in met name de accommodaties op middenlange termijn zijn noodzakelijk op basis van de onderzoeksgegevens van HAC. De precieze hoogte van de investeringen zal apart onderzocht moeten worden. Hierover zullen separate voorstellen worden gedaan.

De voorgestane subsidiesystematiek vraagt een actievere rol van de sportverenigingen. De sportverenigingen worden gevraagd activiteiten uit te voeren die passen binnen een aantal andere beleidsterreinen. Deze integrale aanpak maakt het mogelijk de sport niet alleen uit het sportbudget de financieren, maar ook vanuit andere reeds bestaande posten te ondersteunen.

3. Voldoende en kwalitatief goede accommodaties

Visie

In het accommodatiebeleid zal de nadruk in het algemeen komen te liggen op kwaliteit en kwantiteit. Er zal worden uitgegaan van de geldende normen die sportbonden hanteren voor reguliere (regionale) competitiebeoefening. Leidend hierbij zijn niet alleen sporttechnische eisen, maar ook eisen als voldoende ruimte, bereikbaarheid en sociale veiligheid. Multifunctioneel accommodatiegebruik zal bij de ontwikkeling van nieuwe accommodaties het kernbegrip zijn.

De gemeente vindt dat de sporters zelf medeverantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de accommodaties. Ook van hen mag dus, al naar gelang de mogelijkheden, een bijdrage worden verlangd voor het behoud van de goede kwaliteit van de accommodaties. Toch draagt de gemeente de zorg voor de betaalbaarheid van de accommodaties, wat tot uitdrukking komt in het tarievenbeleid.

Hiernaast blijkt uit het rapport van HAC dat de capaciteit van de accommodaties optimaal wordt benut. Dit heeft als gevolg dat bij een toename van het aantal inwoners de capaciteit te laag zal zijn. In de toekomst zal de gemeente aan verhoging van de capaciteit van de sportaccommodaties moeten werken. De gemeente zal, uitgaande van de doelstellingen, een gericht investeringsplan ontwikkelen om de accommodaties in stand te houden en waar nodig te verbeteren.

Doelstellingen

1. *De gemeente Noordwijk voert een gericht accommodatiebeleid, uitgaande van een goed kwantitatief en kwalitatief niveau, zodat sporters hun sport op een verantwoorde en veilige wijze kunnen uitvoeren.*
2. *Waar nodig worden accommodaties in kwalitatieve zin verbeterd.*
3. *Bij de ontwikkeling van nieuwe accommodaties zal multifunctionaliteit het kernbegrip zijn.*

4. Resultaatgericht subsidiëren

Visie: Aansluiting sportbeleid met andere beleidsvelden

Tot dusverre was het zo dat de gemeente veel sportsubsidies verstrekke zonder harde eisen over de besteding van het geld. Verenigingen kregen geld op basis van hun exploitatietekort. Noordwijk is van mening dat er duidelijker verband moet zijn tussen de door haar verstrekte gelden en maatschappelijke doelen. De grondslag voor een andere manier van het verstrekken van subsidies is rechtvaardigheid. Zowel de verenigingen als de gemeente dienen te weten waarom welke vereniging wat voor bedrag aan subsidie ontvangt.

(Een deel van) het subsidiebudget zal daarom meer dan voorheen worden gekoppeld aan te leveren prestaties. De gemeente wil in het volgende jaar een aantal pilot-projecten ontwikkelen. Zo kunnen verenigingen en andere instanties rekenen op extra financiële ondersteuning van de gemeente mits zij die middelen benutten voor bijzondere activiteiten of evenementen. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten gericht op het stimuleren van sportbeoefening door ouderen, gehandicapten en jeugdigen. Maar ook activiteiten ter ondersteuning van het vrijwilligerskader kunnen worden gesubsidieerd. De bestaande budgetten voor deze beleidsterreinen vormen hiervoor de basis.

Zoals eerder gesteld hebben sportactiviteiten op zich wenselijke maatschappelijke effecten. De basisactiviteit van een sportvereniging, het organiseren van trainingen en wedstrijden onder auspiciën van de landelijke sportbond waar de vereniging lid van is, zal de gemeente eveneens (blijven) subsidiëren. Niet naar aanleiding van een exploitatietekort, maar op basis van de activiteit. Deze budgetsubsidie zal worden verstrekt volgens de subsidieverordening Welzijn 2003.

De verenigingsstarieven van de sportaccommodaties worden gebaseerd op een bepaald percentage van de werkelijke kosten. HAC adviseert voor de binnensport een percentage van 40%, de buitensport zou 10% van de werkelijke kosten aan huur moeten betalen. HAC heeft hierbij de uitwerking in concrete tarieven op basis van de begroting 2003 gemaakt. De percentages kunnen als richtinggevend worden gebruikt bij het vaststellen van de tarieven. Dit zal uiteraard met grote zorgvuldigheid in overleg met de sportverenigingen worden gedaan. Er zal worden uitgegaan van de cijfers over meerdere jaren en hiernaast zal een overgangstermijn worden gehanteerd.

Het voorgestane nieuwe tarievenstelsel zorgt ervoor dat transparant wordt welk deel de gebruiker en welk deel van de kosten de gemeente betaalt, waardoor een rechtvaardiger stelsel dan het huidige ontstaat. Het verschil tussen de huur die de vereniging betaalt en de werkelijk gemaakte kosten voor de gemeente kan worden gezien als een indirecte subsidie op de accommodatie. Door goed inzicht in de werkelijke kosten te behouden blijft transparant hoe hoog deze indirecte subsidie is.

Doelstellingen

1. *De gemeente stimuleert met projectsubsidies verenigingen en andere organisaties om activiteiten te organiseren die passen binnen het gemeentelijk beleid teneinde de sportkwaliteit te verhogen, een vernieuwend aanbod mogelijk te maken en de sportdeelname te vergroten.*

2. *De gemeente verstrekt een budgetsubsidie voor de reguliere activiteit van de sportvereniging volgens de subsidieverordening Welzijn 2003.*
3. *De grondslagen voor het subsidie- en tarievenstelsel zijn transparantie en rechtvaardigheid.*
4. *De aanpassing van de tarieven zal zorgvuldig en in overleg met de sportverenigingen worden uitgevoerd.*

5. Partners bij het sportbeleid

De sportraad, de sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties spelen een cruciale rol bij de uitvoering van het sportbeleid. De belangrijkste doelstellingen en vooral veranderingen ten opzichte van de huidige situatie zijn gericht op samenwerking binnen en buiten de sport.

De gemeente zal een externe kick-off meeting organiseren om met elkaar de kansen en mogelijkheden te onderzoeken die er zijn om de doelstelling van het sportbeleid te verwezenlijken. Zoals blijkt uit het voorgaande wil de gemeente het sportbeleid integraal inzetten.

De beoogde partners zijn in het onderstaande schema genoemd.

Raakvlakken met sport binnen de afdeling Welzijn, Ruimte en Economie

Beleidsterrein	Doel	Kansen
Volksgezondheid	Bevorderen gezondheid van de inwoners van Noordwijk.	Het is evident dat sportbeoefening de gezondheid van Noordwijkse inwoners bevordert. De GGD voert campagne om het bewegen van mensen te stimuleren.
Jeugd	Een samenhangend voorzieningenniveau voor jeugdigen creëren en een bijdrage leveren aan een zo plezierig en optimaal mogelijke ontwikkeling van jeugdigen in Noordwijk	De algemene doelstelling van het jeugdbeleid kan eenvoudig worden ingepast in het sportbeleid. Het jongerenwerk organiseert sport- en spelactiviteiten voor de jeugd. In het kader van de BOS-impuls is SJW een belangrijke partner.
Onderwijs	Het streven naar een optimale schoolloopbaan van de Noordwijkse kinderen.	Het belang van voldoende beweging door de jeugd wordt de laatste tijd ook landelijk gezien veel onder de aandacht gebracht.
Senioren	Vanuit de vraag en het perspectief van senioren werken aan een samenhangend pakket van voorzieningen dat hen in staat stelt zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en de regie over het eigen bestaan te behouden.	Sportbeoefening door senioren draagt bij aan de algemene doelstelling van het seniorenbeleid. Vanuit dit beleid wordt ondermeer het programma 'Meer bewegen voor Ouderen' gesubsidieerd.
Evenementen	Het stimuleren van het organiseren van evenementen in het kader van toerisme en economie.	Topsportevenementen en stimulering van topsport zouden vanuit het evenementenbeleid kunnen worden gefinancierd.
Vrijwilligers	Het stimuleren van maatschappelijke vorming, participatie, emancipatie en educatie van inwoners van de gemeente Noordwijk.	Sportverenigingen draaien op de inzet van vrijwilligers. De gemeente Noordwijk biedt faciliteiten, een vacaturebank en deskundigheidsbevordering aan vrijwilligers. Sportverenigingen dragen in grote mate bij aan het verwezenlijken van de doelstelling van het vrijwilligersbeleid.

Raakvlakken met sport binnen de gemeentelijke organisatie

Afdeling	Doel	Kansen
BOR	Onderhoud en beheer gebouwen en groen	Aangezien nu de buitensportverenigingen over het algemeen niet tevreden zijn over de accommodatie, zal BOR de accommodaties in goede staat terug moeten brengen voor draagvlak.
Projecten	Projectontwikkeling	Sportaccommodaties dienen deel uit te maken van ontwikkelingsplannen in de toekomst.
Middelen	Financieel beleid	De begroting voor het product Sport dient bij een ander tarievenstelsel te worden geherstructureerd per vereniging. De financiële consequenties hiervan kan Middelen goed op een rij zetten.

Externe partners

Organisatie	Doel	Kansen
Sportraad	Adviseren van college en raad over het sportbeleid. Belangenbehartiging van sportverenigingen.	Draagvlak voor gemeentelijk beleid onder sportverenigingen. Advies over beleid en ontwikkelingen. Ondersteuning van de verenigingen.
Onderwijs	Het geven van onderwijs.	Bewegingsonderwijs. De jeugd als doelgroep bereiken. Participeren in de BOS-impuls.
Buurgemeenten	Gelijk aan gemeente Noordwijk.	Wanneer nodig gezamenlijk accommodatiebeleid.
Sportverenigingen	Het bieden van sportactiviteiten aan hun leden.	De sportverenigingen zijn de belangrijkste partner bij het uitvoeren van het beleid. Participeren in de BOS-impuls.
Buurtorganisaties	Het bieden van activiteiten op wijkniveau.	Het bereiken van de doelgroep. Participeren in de BOS-impuls.
Bedrijfsleven	Ondermeer maatschappelijk verantwoord ondernemen.	Ondersteunen van verenigingen; zowel financieel als organisatorisch.

Uitwerking en schema

De doelstellingen en uitgangspunten die in het voorgaande zijn besproken vormen de basis voor de uitwerking van het sportbeleid. De uitwerking spitst zich toe op de vier genoemde elementen: Het algemeen kader, het financieel kader, het accommodatiebeleid, het subsidie- en tarievenstelsel en de partners in beleid. Deze elementen zijn in het bijgaande schema verwerkt. Een toelichting:

1. Algemeen kader

Het algemeen kader, deze kadernotitie, is de basis voor de uitwerking

- Behandeling in de commissie → Juni 2005
- Advies Sportraad kadernotitie → Juni 2005

2. Financieel kader

Het financieel kader is in eerste instantie het reguliere budget dat nu ook voor de sportsector beschikbaar is. Binnen dit budget kan een gedeelte van de doelstelling worden verwezenlijkt. De integrale aanpak maakt het mogelijk de sportsector ook vanuit andere beleidsterreinen te financieren.

- Vaststellen huidig financieel kader → Heden
- Integraal financieel kader → Vanaf april 2006
- Begroting 2007
- Vaststellen budgetten externen → Begroting 2006

3. Accommodatiebeleid

Het accommodatiebeleid zal worden gestoeld op een uitgewerkt investeringsplan, dat halverwege 2006 haar definitieve vorm moet krijgen. Voor de inhoudelijke expertise die nodig is voor de accommodaties zal mede een extern bureau worden betrokken.

- Start inventarisatie, selectie bureau → September 2005
- Uitgewerkt investeringsplan → Mei 2006
- Definitief investeringsplan → Begroting 2007

4. Subsidie- en tarievenstelsel

De tarieven van de sportaccommodaties zullen worden gerelateerd aan de werkelijke kosten van de accommodaties. De kosten bestaan uit exploitatie- en kapitaalslasten. De werkelijke kosten en hieruit voortvloeiend de tarieven worden gebaseerd op een gemiddelde over meerdere jaren om grote fluctuaties in tarieven te voorkomen.

De tarieven van de binnensportaccommodaties blijven gelijk, zij het dat annulering van de reservering van de zalen niet meer kosteloos gedaan kan worden. Op deze manier gaan wij ervan uit dat het verschil tussen het aantal gereserveerde en gebruikte uren zal dalen en het dekkingspercentage zal stijgen tot een acceptabel niveau.

De tarieven van de buitensportaccommodaties worden opnieuw vastgesteld. Dit houdt tevens in dat de huurovereenkomsten tussen gemeente en sportvereniging worden aangepast. Uiteraard zal de gemeente in overleg met de sportvereniging de aanpassing doorvoeren.

De subsidies voor de sportverenigingen worden niet langer gebaseerd op een tekort in de exploitatie. Aan de hand van criteria wordt bekeken welke vereniging voor hoeveel subsidie in aanmerking komt. Op deze manier worden de sportsubsidies op een zelfde wijze behandeld als de overige welzijnssubsidies. De op te stellen criteria hebben niet alleen betrekking op de basisactiviteit van de sportvereniging maar gaan ook in op de andere maatschappelijke doelstellingen van de gemeente Noordwijk. De doelstellingen van het sportbeleid vormen hierbij de leidraad. In het jaar 2006 zal reeds een aantal kleine projecten dienen als pilot voor het andere subsidiesysteem in 2007.

- Uitgewerkte huurtarieven → Oktober 2005
- Uitgewerkte huurovereenkomsten → Oktober 2005
- Uitgewerkte pilot-projecten → Oktober 2005
 - . Behandeling aanvragen → Januari-Mei 2006
 - . Start pilot-projecten → Januari 2006
- Uitwerking subsidiesysteem → Oktober 2005
 - . Criteriumnota 2007 → September 2006
 - . Subsidieformulieren → Oktober 2006
 - . Subsidieaanvragen 2007 → Mei 2006
 - . Subsidieverlening 2007 → November 2006

5. Partners in beleid

De aankomende jaren biedt de gemeente Noordwijk en de sportsector kansen om middels een integrale aanpak het welzijnsniveau te verhogen. Het college wil dan ook bij het vaststellen van de uitgewerkte sportnota met alle betrokken partijen een kick-off bijeenkomst organiseren. Voor de uitvoering hiervan zal een externe partij worden benaderd. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Buurt Onderwijs Sport impuls geven mogelijkheden om gezamenlijk initiatieven te ontwikkelen waar zowel de vereniging als de gemeente van kan profiteren. Aanvragen voor de BOS-impuls dienen voor april 2006 ingediend te worden. De plannen hiervoor worden uiteraard van tevoren vormgegeven. Het nieuwe sportbeleid geeft vervolgens weer ruimte om daadwerkelijk gebruik te maken van en mee te gaan met nieuwe ontwikkelingen.

- Selectie bureau → Augustus 2005
- Externe Kick-off → Oktober 2005
- Aanvraag BOS-impuls → Februari 2006